

AGNIESZKA SZPAK

KOMISJA BUDOWANIA POKOJU ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH – SUKCES CZY PORAŻKA?

„Okolo połowy krajów, którym udaje się położyć kres wojnie, zostaje znów ogarnięta przemocą po zaledwie pięciu latach. Jest to wystarczający sygnał, by stwierdzić, że w celu zapobieżenia konfliktowi porozumienie pokojowe musi zostać wdrażane w sposób konsekwentny i długotrwały”¹. Społeczeństwa pokonfliktowe są bardzo niestabilne, ekonomia kraju jest krucha i jeśli nie zostaną szybko podjęte konkretne działania, można uznać z dużą dozą prawdopodobieństwa, że pokój nie przetrwa². Jest dość oczywiste, że państwowym wychodzącym z konfliktu zbrojnego bardzo często brakuje wystarczającego i spójnego wsparcia międzynarodowego, aby mogły zapobiegać ponownemu jego wybuchowi. Z reguły jest to konflikt wewnętrzny.

Rozwiązywanie konfliktów i dążenie do ustanowienia trwałego pokoju to jedne z nadrzędnych celów Organizacji Narodów Zjednoczonych. Organizacja przez lata angażowała się w działalność na rzecz budowania pokoju. W tym kontekście można się zastanawiać, czy potrzebny był nowy organ. Do chwili powstania Komisji Budowania Pokoju żadna część systemu ONZ nie była bezpośrednio odpowiedzialna za pomoc krajom w okresie pokonfliktowym i w dążeniach do budowania trwałego pokoju. Komisja Budowania Pokoju pozwoliła wypełnić tę lukę przez zapewnienie instytucjonalnego i systematycznego połączenia między utrzymywaniem pokoju, operacjami pokonfliktowymi oraz międzynarodową siecią pomocy i działaniami darczyńców, w tym Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (Banku Światowego).

I. POJĘCIE BUDOWANIA POKOJU

W Agendzie dla Pokoju (*An Agenda for Peace*) z 1992 r. sekretarz generalny ONZ Boutros Boutros-Ghali sformułował koncepcję budowania pokoju (*peacebuilding*) po konflikcie; miała ona obejmować „działanie dla zidentyfiko-

---

¹ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/pytania.php (dostęp: 12.02.2014).

² I. Šimonović, *Post-Conflict Peace Building: The New Trends*, „International Journal of Legal Information” 2002, nr 31, s. 253.

wania i wspierania struktur, które będą wzmacniały i utrzymywały pokój w celu uniknięcia ponownego wybuchu konfliktu zbrojnego³.

Przewodniczący Rady Bezpieczeństwa ONZ w swoim oświadczeniu z 20 lutego 2001 r. stwierdził, że budowanie pokoju jest nakierowane na zapobieganie wybuchowi konfliktu, jego wznowieniu lub trwaniu, dlatego też obejmuje szeroką gamę politycznych, rozwojowych, humanitarnych i prawnoczwolniczych programów i mechanizmów. Podejmowane działania powinny skupiać się na stworzeniu stabilnych instytucji i procesów w obszarach zrównoważonego rozwoju, wykorzenianiu ubóstwa, promocji demokracji, poszanowaniu praw człowieka i zasady rządów prawa oraz promocji kultury pokoju i braku przemocy⁴.

Według innej definicji podanej przez I. Šimonovića, budowanie pokoju po konflikcie obejmuje m.in. organizację demokratycznych wyborów, ustanowienie podstawowej administracji publicznej oraz czynności mające na celu ekonomiczną odbudowę państwa. Z bardziej szczegółowych elementów Šimonović dodaje rozbrojenie, demobilizację, reintegrację byłych kombatanów ze społeczeństwem (włącznie z ich zatrudnieniem), ustanowienie rządów prawa, które obejmują ustanowienie odpowiedniego prawa, wymiaru sprawiedliwości, policji oraz ustosunkowania się do kwestii odpowiedzialności za zbrodnie międzynarodowe. Autor ten słusznie zwraca uwagę na zachodzącą zależność między budowaniem pokoju po konflikcie a zapobieganiem jego ponownemu wybuchowi. W gruncie rzeczy w kontekście pokonfliktowego budowania pokoju jego celem jest zapobieżenie nawrotowi konfliktu zbrojnego⁵.

M. Barnett, H. Kim, M. O'Donnell i L. Sitea z kolei zauważają, że działania podejmowane w ramach budowania pokoju mają bezpośrednio na celu zredukowanie po stronie uczestników konfliktu zbrojnego dostępnych środków oraz zachęt do powrotu do stanu konfliktu zbrojnego. Działania te obejmują rozbrojenie, demobilizację, programy reintegracji, reformę sektora bezpieczeństwa oraz zapewnienie kontroli nad bronią. Konieczne jest przywrócenie kluczowych stanowisk państwowych, które będą w stanie zadbać o podstawowe dobra publiczne i będą się cieszyły podstawową legitymacją społeczną. Ponadto budowanie pokoju po konflikcie obejmuje m.in. sprawiedliwość tranzytywną (*transitional justice*)⁶, wzmacnianie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, poszanowanie praw człowieka, promocję świadomości środowiskowej i promocję rozwoju ekonomicznego⁷.

Jak zauważa J. Symonides, „budowanie pokoju po konflikcie to nie tylko usuwanie skutków wojny, odbudowa zniszczonej infrastruktury, usuwanie

³ W oryginale: „post-conflict peace-building - action to identify and support structures which will tend to strengthen and solidify peace in order to avoid a relapse into conflict”. B. Boutros-Ghali, *An Agenda for Peace*, 1992, paragraf 21; dostępne na: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/47/277 (dostęp: 12.02.2014).

⁴ UN Security Council, Presidential Statement, 20 lutego 2001 r., dostępne na: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PRST/2001/5 (dostęp: 12.02.2014).

⁵ I. Šimonović, op. cit., s. 254-256, 260 i 261.

⁶ Szerzej na temat sprawiedliwości tranzytywnej i Komisji Budowania Pokoju zob. G. Thallinger, *The UN Peacebuilding Commission and Transitional Justice*, „German Law Journal” 2007, nr 7, s. 681-710.

⁷ M. Barnett et al., L. Sitea, *Peacebuilding: What Is in a Name?*, „Global Governance” 13, 2007, s. 49-50.

min i demobilizacja, lecz także rekoncyliaacja między stronami konfliktu, budowa wzajemnego zaufania, tworzenie kultury pokoju. Oznacza to tworzenie instytucji partycypacyjnej demokracji, przeprowadzenie wyborów i ustanowienie społeczeństwa obywatelskiego”⁸.

Jak wynika z powyższego, konieczne jest holistyczne podejście obejmujące działania na polu politycznym, ekonomicznym, społecznym i sądowym⁹. Wobec tak szeroko zakreślonych celów budowania pokoju łatwo jest się domyślić, że bardzo trudno zebrać niezbędne środki finansowe na tak ambitne zadania. Dlatego też tak potrzebna jest pomoc z zewnątrz.

II. POWSTANIE KOMISJI BUDOWANIA POKOJU

Idea powstania Komisji Budowania Pokoju została po raz pierwszy przedstawiona w 2004 r. na zwołanym przez sekretarza generalnego ONZ Panelu Wysokiego Szczebla ds. Zagrożeń, Wyzwań i Zmian. Podczas Panelu zwrócono szczególną uwagę na konieczność zapobiegania przyszłym konfliktom. Wysoki Panel w swoim raporcie „A More Secure World: Our Shared Responsibility” jako główne zadania nowego organu wskazał niedopuszczanie do procesu przekształcania się państw w państwa „upadłe” oraz pomoc krajom w odbudowie w sytuacjach pokonfliktowych i przechodzeniu od konfliktu do wspomnianej odbudowy po konflikcie¹⁰. W późniejszym raporcie „In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All” z 2005 r. ówczesny sekretarz generalny Kofi Annan podkreślił potrzebę utworzenia Komisji Budowania Pokoju jako międzyrządowego organu doradczego, którego zadaniem będzie opracowywanie strategii odbudowy krajów po konfliktach. Bardziej szczegółowe funkcje miały obejmować m.in. położenie nacisku na wczesne wysiłki mające na celu ustanowienie niezbędnych instytucji, pomoc w zapewnieniu finansowania we wczesnej fazie odbudowy oraz późniejszej, wzmocnienie koordynacji wielu pokonfliktowych wysiłków ONZ-owskich funduszy, agend i programów, służyć jako forum i miejsce spotkania dwustronnych i wielostronnych darczyńców oraz forum wymiany informacji¹¹. Ostateczna decyzja o utworzeniu Komisji Budowania Pokoju zapadła podczas światowego szczytu ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2005 r. Ustalono wówczas również czas

---

⁸ J. Symonides, *Utworzenie Komisji Budowania Pokoju – szansa dla krajów wychodzących z konfliktu* w: E. Haliżak et al. (red.), *Stosunki międzynarodowe w XXI wieku. Księga Jubileuszowa z okazji trzydziestolecia Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego*, Scholar, Warszawa 2006, s. 421.

⁹ Tak też: G. Thallinger, op. cit., s. 688 i 695; N. C. Funk, *Building on What's already There. Valuing the Local in International Peacebuilding*, „International Journal” 67, 2011/2012, s. 394.

¹⁰ Raport Panelu Wysokiego Szczebla ds. Zagrożeń, Wyzwań i Zmiany, 2 grudnia 2004 r., s. 70; dostępny na: <http://www1.umn.edu/humanrts/instree/report.pdf> (dostęp: 02.02.2014).

¹¹ In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All. Report of the Secretary-General, 21 marca 2005 r., s. 31, dostępny na: http://www.un.org/en/events/pastevents/in_larger_freedom.shtml (dostęp: 02.04.2014).

rozpoczęcia działalności Komisji – nie później niż 31 grudnia 2005 r.¹² W paragrafie 9 dokumentu końcowego światowego szczytu ONZ podkreślono nierozdzielny związek między pokojem a prawami człowieka. W tym miejscu można wspomnieć o koncepcji zaproponowanej w raporcie Międzynarodowej Komisji ds. Interwencji i Suwerenności Państwowej z 2001 r.¹³ „odpowiedzialności za ochronę” (*responsibility to protect*), która obejmuje odpowiedzialność za zapobieganie, odpowiedzialność za reagowanie i odpowiedzialność za odbudowę. Według autorów raportu z zasady suwerenności państwowej wypływa wspomniana „odpowiedzialność za ochronę” swoich obywateli; w sytuacji gdy prawa człowieka takich obywateli są łamane, a państwo nie chce lub nie może ich powstrzymać, zasada nieinterwencji ustępuje miejsca międzynarodowej „odpowiedzialności za ochronę”. Raport podkreśla jednak główną rolę Rady Bezpieczeństwa w tym względzie. Raport Komisji został uznany za oficjalny dokument ONZ. W Dokumencie końcowym światowego szczytu ONZ z 2005 r. podkreślono, że każde państwo ponosi „odpowiedzialność za ochronę” swojej ludności przed ludobójstwem, zbrodniami wojennymi, czystkami etnicznymi i zbrodniami przeciwko ludzkości. W ramach „odpowiedzialności za ochronę” społeczność międzynarodowa – działając na podstawie rezolucji wydanej w oparciu o rozdział VII Karty Narodów Zjednoczonych – powinna, stosownie do okoliczności każdego indywidualnego przypadku (*on a case-by-case basis*) i we współpracy z odpowiednimi organizacjami regionalnymi, podejmować odpowiednie zbiorowe działania¹⁴. Działalność Komisji Budowania Pokoju może się również wpisać w realizację koncepcji „odpowiedzialności za ochronę”.

20 grudnia 2005 r. Rada Bezpieczeństwa wydała rezolucję 1645 (2005)¹⁵, a Zgromadzenie Ogólne – 60/180¹⁶, w których powoływały do życia Komisję Budowania Pokoju. W tym samym dniu Rada przyjęła rezolucję 1646 (2005), w której stwierdzała, że stali jej członkowie wejdą w skład Komitetu Organizacyjnego (o czym poniżej) oraz że Komisja Budowania Pokoju będzie składać roczny raport nie tylko Zgromadzeniu Ogólnemu, ale także Radzie Bezpieczeństwa.

III. ZADANIA KOMISJI BUDOWANIA POKOJU

Zadania Komisji zostały określone w jednakowo brzmiących rezolucjach Rady Bezpieczeństwa i Zgromadzenia Ogólnego powołujących ją do życia. Po pierwsze, Komisja Budowania Pokoju została powołana w celu niesienia po-

¹² Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Zob. też: G. Thallinger, op. cit., s. 681-684; J. Symonides, op. cit., s. 422-431; L. L. Jubilit, *Towards a New Jus Post Bellum: The United Nations Peacebuilding Commission and the Improvement of Post-Conflict Efforts and Accountability*, „Minnesota Journal of International Law” 20, 2011, s. 29-33.

¹³ Tekst raportu dostępny na: <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> (dostęp: 02.04.2014).

¹⁴ The 2005 World Summit Outcome, par. 138-139; dokument dostępny na: <http://www.un.org/womenwatch/ods/A-RES-60-1-E.pdf> (dostęp: 02.04.2014).

¹⁵ Rezolucje Rady Bezpieczeństwa dostępne na: <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/> (dostęp: 12.02.2014).

¹⁶ Rezolucje Zgromadzenia Ogólnego dostępne na: <http://www.un.org/documents/resga.htm> (dostęp: 12.02.2014).

mocy doradczej i opracowywania zintegrowanych strategii w zakresie odbudowy krajów, na terenie których toczyły się konflikty. Jej głównym zadaniem jest zebranie wszystkich aktorów działających na tym polu i zgromadzenie zasobów pozostających w dyspozycji społeczności międzynarodowej. Komisja udzieli pomocy w zapewnieniu źródeł finansowych dla działań we wstępnej fazie odbudowy i trwałej pomocy finansowej w późniejszym okresie oraz ma zwrócić uwagę społeczności międzynarodowej na problemy krajów nie tylko we wczesnej fazie odbudowy, lecz także w późniejszych etapach. Po drugie, Komisja Budowania Pokoju będzie wspomagać odbudowę i tworzenie instytucji oraz dążenie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w krajach wydostających się z konfliktu. Po trzecie, Komisja będzie przedstawiać zalecenia i informacje służące poprawie koordynacji działań wszystkich aktorów zaangażowanych w proces odbudowy. Dotyczy to zarówno podmiotów działających w systemie ONZ, jak i poza nim. Po czwarte, Komisja będzie dążyć do stosowania dobrych praktyk, zapewnienia zasobów finansowych we wczesnej fazie odbudowy oraz utrzymania zaangażowania międzynarodowej społeczności w krajach znajdujących się w sytuacjach pokonfliktowych¹⁷. Podejmując te działania, Komisja Budowania Pokoju będzie czerpać z szerokich możliwości i doświadczenia, jakie posiada ONZ w dziedzinie zapobiegania konfliktom, mediacji, utrzymywania pokoju, poszanowania dla praw człowieka i zasad prawa oraz pomocy humanitarnej¹⁸.

„Komisja Budowania Pokoju podlega Zgromadzeniu Ogólnemu, któremu będzie przedstawiać coroczny raport na temat swojej działalności. Komisja jest organem doradczym Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa. Jest to pierwszy organ funkcjonujący na takich zasadach. Komisja będzie doradzała Radzie Bezpieczeństwa w zakresie planowania i rozpoczynania działań ukierunkowanych na budowanie pokoju. Podejmie współpracę również z Radą Gospodarczą i Społeczną, a poprzez nią ze społecznością międzynarodową i donatorami, aby w ten sposób wpływać na ich inicjatywy w regionach znajdujących się w sytuacji pokonfliktowej”¹⁹. Jak już wspomniano, Komisja będzie także składać roczny raport Radzie Bezpieczeństwa.

Komisja Budowania Pokoju ma więc działać w charakterze koordynatora pomocy finansowej i rozwojowej dla państw po konflikcie, strażnika procesu budowania pokoju oraz forum dla dostosowania i ukierunkowania wysiłków mających na celu budowę pokoju. Jako ciało doradcze Komisja powinna zebrać istotnych aktorów dla lepszego skoordynowania wysiłków na rzecz rekonstrukcji i budowy instytucji państwowych, a wszystko to celem skutecznego i kompleksowego budowania pokoju i zapewnienia rozwoju państwa po konflikcie²⁰.

¹⁷ Tłumaczenie za: http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Par. 2 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

¹⁸ Tak: http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014).

¹⁹ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Paragraf 15 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005). Zob. też: G. Thallinger, op. cit., s. 687-693.

²⁰ G. Thallinger, op. cit., s. 689-690.

Komisja ma obowiązek upubliczniać i udostępniać rezultaty swojej działalności, wyniki dyskusji i zalecenia jako dokumenty ONZ oraz przedstawiać je wszystkim organom i aktorom budowania pokoju, w tym również międzynarodowym instytucjom finansowym²¹.

IV. ZASADY FUNKCJONOWANIA I SKŁAD KOMISJI BUDOWANIA POKOJU

Prace Komisji Budowania Pokoju będą prowadzone na dwóch poziomach:

- przez stały Komitet Organizacyjny, liczący 31 państw członkowskich
- w komitetach (konfiguracjach) krajowych, zajmujących się poszczególnymi przypadkami. Skład komitetów będzie zależał od podjętej sprawy²².

W spotkaniach Komisji w ramach konfiguracji krajowych będą brać udział, na zaproszenie Komitetu Organizacyjnego, przedstawiciele:

- państw będących przedmiotem dyskusji
- krajów z regionu zaangażowanego w proces pokonfliktowy oraz innych krajów uczestniczących w podejmowanych tam działaniach humanitarnych i/lub dialogu politycznym, jak również przedstawiciele organizacji regionalnych
- państw dostarczających największej ilości środków finansowych lub sił wojskowych albo policyjnych wykorzystywanych w toku odbudowy
- regionalnych i międzynarodowych instytucji finansowych
- wysoki rangą przedstawiciel ONZ oraz inni reprezentanci ONZ²³.

Do stałego udziału w spotkaniach Komisji zaproszono również przedstawicieli Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz inne instytucje będące donatorami²⁴.

W rezolucjach Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa podkreślono, że Komisja będzie współpracowała z władzami państw wychodzących z konfliktu, które uznają potrzebę odbudowy kraju celem zapewnienia poczucia *national ownership* oraz podobnie podkreślono znaczenie bliskiej współpracy z organizacjami regionalnymi i subregionalnymi celem zapewnienia ich zaangażowania w proces budowania pokoju²⁵. Aktorzy i organizacje regionalne, takie jak na przykład Unia Afrykańska, zaangażowane w proces odbudowy zostaną zaproszeni do udziału w komitetach krajowych zajmujących się problemami poszczególnych państw. Rezolucje powołujące do życia Komisję Budowania Pokoju szczególnie zachęcają ten organ do podejmowania konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim, w tym z organizacjami kobiecymi, pozarządo-

²¹ Paragraf 13 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

²² Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Paragrafy 3-4 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

²³ Par. 7-8 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005). Tłumaczenie za: http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014).

²⁴ Par. 9 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005). Tłumaczenie za: http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014).

²⁵ Par. 10-11 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

wymi i sektorem prywatnym. Komisja ma zapewnić odpowiednią reprezentację płci w swoim składzie (*integrate gender perspective*)²⁶.

Z kolei w skład Komitetu Organizacyjnego wchodzi 31 państw członkowskich, wyłonionych zgodnie z decyzją Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa z 31 grudnia 2005 r.:

- 7 członków Rady Bezpieczeństwa (w tym wszyscy stali członkowie) wybranych przez Radę;

- 7 członków Rady Gospodarczej i Społecznej wyłonionych spośród grup regionalnych;

- 5 państw zasilających budżet, fundusze i programy ONZ największymi kwotami, które nie zostały już uwzględnione w ramach poprzednich kategorii;

- 5 państw zapewniających największą liczbę personelu wojskowego i cywilnego dla misji ONZ, które nie zostały już uwzględnione w ramach poprzednich kategorii;

- 7 pozostałych członków zostanie wybranych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, ze szczególnym uwzględnieniem krajów, które same doświadczyły problemów związanych z odbudową w okresie pokonfliktowym, oraz zasadą należytej reprezentacji geograficznej (regionów)²⁷.

Członkowie Komitetu Organizacyjnego są wybierani na dwuletnią kadencję, która rozpocznie się na pierwszym spotkaniu Komisji Budowania Pokoju²⁸. Na forum Rady Gospodarczej i Społecznej ONZ 12 maja 2006 r. wybrano pierwszych 7 członków nowo utworzonej Komisji Budowania Pokoju. Na mocy decyzji Rady z 8 maja 2006 r. miejsca przysługujące jej członkom w Komitecie Organizacyjnym zostały przydzielone państwom z następujących grup regionalnych: afrykańskiej, azjatyckiej, Europy Wschodniej, Ameryki Łacińskiej i Karaibów oraz Europy Zachodniej i pozostałych. Z każdej grupy wybrano jedno państwo, dwa pozostałe zaś podczas pierwszych wyborów zostały wyznaczone dodatkowo z grupy afrykańskiej i azjatyckiej²⁹.

W działalności Komisji Budowania Pokoju szczególną rolę odgrywać będą konfiguracje krajowe, które rozpatrywać będą konkretne przypadki. Od ich specyfiki zależeć będzie uczestnictwo w poszczególnych komitetach. W działania włączeni będą zarówno przedstawiciele krajowi, jak i instytucje wspierające – organizacje i banki regionalne oraz międzynarodowe instytucje finansowe. Zarówno Komitet Organizacyjny, jak i komitety (konfiguracje) krajowe będą przeprowadzać regularne spotkania i same zdecydują o ich częstotliwości. Komisja ma działać w sposób elastyczny, tak aby zapewnić aktywne uczestnictwo w swych pracach wszystkim zainteresowanym stronom. W tym celu dopuszcza się możliwość organizowania wideokonferencji i spotkań poza siedzibą główną ONZ w Nowym Jorku³⁰.

²⁶ Par. 20-21 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005); http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/pytania.php (dostęp: 12.02.2014).

²⁷ Par. 4 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

²⁸ Par. 6 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

²⁹ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/ko.php (dostęp: 12.02.2014).

³⁰ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php. Par. 19 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

Poza Komisją powołano do życia Biuro ds. Wspierania Budowania Pokoju, które stanowi ogniwo łączące Komisję Budowania Pokoju z systemem NZ. Podlega ono sekretarzowi generalnemu. Od 2009 r. na czele Biura stoi zastępca sekretarza generalnego Judy Cheng-Hopkins. Poprzez osobę Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego Biuro ma za zadanie wspomagać działalność misji pokojowych na terenie danego kraju³¹.

Rezolucja powołująca do życia Komisję Budowania Pokoju przewiduje utworzenie wieloletniego i stałego Funduszu Budowania Pokoju (Peacebuilding Fund) na rzecz odbudowy krajów w sytuacjach pokonfliktowych. Fundusz został utworzony w 2006 r. Jest to fundusz powierniczy, finansowany z dobrowolnych wpłat. Wysokość funduszu została przewidziana na 250 mln dolarów³². Do chwili obecnej Fundusz zebrał ok. 400 mln dolarów, z których finansuje 222 projekty w 22 państwach³³.

Zgodnie z paragrafem 12 rezolucji Zgromadzenia Ogólnego i Rady Bezpieczeństwa, prośby o pomoc doradczą ze strony Komisji Budowania Pokoju mogą być zgłoszone przez:

- Radę Bezpieczeństwa;
- Radę Gospodarczo-Społeczną lub Zgromadzenie Ogólne za zgodą zainteresowanego państwa członkowskiego w wyjątkowej sytuacji, gdy państwo znajduje się na krawędzi konfliktu zbrojnego i sprawą nie zajmuje się Rada Bezpieczeństwa zgodnie z art. 12 Karty Narodów Zjednoczonych;
- państwo członkowskie, które znajduje się na krawędzi konfliktu zbrojnego i sprawą nie zajmuje się Rada Bezpieczeństwa, oraz
- sekretarza generalnego.

Jak wynika z powyższego wyliczenia i stosownie do art. 12 Karty Narodów Zjednoczonych Zgromadzenie Ogólne oraz Rada Gospodarczo-Społeczna nie mogą zajmować się sytuacjami, które w danej chwili są przedmiotem działania Rady Bezpieczeństwa. Istotne jest również to, że każde państwo może zwrócić się z prośbą o doradztwo bezpośrednio do Komisji, ale żadne państwo nie może zakwestionować wystąpienia Rady Bezpieczeństwa z taką prośbą. Ostateczna decyzja o podjęciu działania bądź wstrzymaniu się od niego należy do Komitetu Organizacyjnego Komisji³⁴. Należy jednak postulować, żeby Komisja Budowania Pokoju za każdym razem, nawet w sytuacji, kiedy o pomoc doradczą zwraca się Rada Bezpieczeństwa ONZ, uzyskiwała zgodę państwa, którym ma się zajmować. Brak takiej zgody może niewątpliwie bardzo utrudnić, jeśli nawet nie uniemożliwić, pracę Komisji.

³¹ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Paragraf 23 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005). Więcej na temat Biura zob. <http://www.un.org/en/peacebuilding/pbso/> (dostęp: 12.02.2014).

³² Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/powstanie.php (dostęp: 12.02.2014). Paragraf 24 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005). Więcej na temat Funduszu zob. <http://www.unpbf.org/> (dostęp: 12.02.2014).

³³ Dane z 10 lutego 2014 r. – zob. strona internetowa Funduszu: <http://www.unpbf.org/>.

³⁴ Paragraf 12 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645 (2005).

V. KONKRETNE PRZYPADKI

Obecnie Komisja Budowania Pokoju zajmuje się następującymi państwami: Burundi, Sierra Leone, Gwinea Bissau, Republika Środkowej Afryki, Gwinea i Liberia. W czerwcu 2006 r. przewodniczący Rady Bezpieczeństwa w liście do sekretarza generalnego zwrócił się z prośbą o radę w odniesieniu do sytuacji w Burundi i Sierra Leone. Komitet Organizacyjny spotkał się po raz pierwszy 23 czerwca 2006 r. i wskazał Burundi i Sierra Leone jako pierwsze państwa, którymi Komisja Budowania Pokoju miała się zająć. W październiku 2007 i maju 2008 r. Rada Bezpieczeństwa przekazała Komisji sprawy dwóch kolejnych państw – odpowiednio Gwinei Bissau i Republiki Środkowej Afryki³⁵. Z powodu ograniczeń objętości tekstu poniżej zostaną przedstawione tylko trzy wybrane przypadki: Sierra Leone, Gwinea Bissau oraz Republika Środkowej Afryki.

1. Sierra Leone

W czerwcu 2008 r. Komisja Budowania Pokoju przeprowadziła pierwszy odbywający się co dwa lata przegląd swojego zaangażowania w Sierra Leone. Powtórzono w nim wcześniejsze zobowiązania rządu i Komisji i podkreślono potrzebę większego wsparcia Komisji dla rządu w zakresie popierania i mobilizowania środków finansowych, aby pomóc Sierra Leone zmniejszyć skutki mającego wtedy miejsce globalnego kryzysu żywnościowego i podwyższenia cen ropy naftowej³⁶. Jeżeli chodzi o środki finansowe, to w grudniu 2006 r. Komisja Budowania Pokoju zaleciła przeznaczenie co najmniej 25 mln dolarów w ramach programu budowania pokoju w Sierra Leone, a 1 marca 2007 r. sekretarz generalny ONZ oficjalnie ogłosił, że na ten cel wyasygnowano 35 mln dolarów³⁷.

W efekcie m.in. działań Komisji – pomimo takich problemów, jak wysokie bezrobocie wśród młodych, handel narkotykami i korupcja – Sierra Leone jest generalnie państwem stabilnym. W listopadzie 2012 r. w stabilnej i pokojowej atmosferze odbyły się wybory, co zostało przyjęte z zadowoleniem przez Radę Bezpieczeństwa ONZ³⁸.

2. Gwinea Bissau

Rząd Gwinei Bissau w liście do sekretarza generalnego ONZ z 11 lipca 2007 r. zwrócił się z prośbą o umieszczenie jego kraju w planie prac Komisji

---

³⁵ Zob. Special Research Report. Security Council Report, The Security Council and the UN Peacebuilding Commission, s. 3 (dalej jako: Special Research Report), dostępny na: <http://www.securitycouncilreport.org/special-research-report/the-security-council-and-the-un-peacebuilding-commission.php> (dostęp: 12.02.2014).

³⁶ Special Research Report, s. 10.

³⁷ Ibidem, s. 11.

³⁸ Ibidem, s. 9. Zob. również dokumenty ze strony internetowej Komisji Budowania Pokoju: http://www.un.org/en/peacebuilding/doc_sierraleone.shtml (dostęp: 12.02.2014).

Budowania Pokoju. Stało się to w grudniu 2007 r.³⁹ Wśród priorytetów strategii budowania pokoju w Gwinei Bissau wymieniono m.in.: zdolność rządu do skutecznej kontroli finansów publicznych oraz kompleksową reformę sektora publicznego, włącznie ze skuteczną walką z korupcją; rozwijanie – przez rząd Gwinei Bissau i społeczność międzynarodową – skutecznego i trwałego systemu bezpieczeństwa oraz wzmocnienie niezależności wymiaru sprawiedliwości i rządów prawa; rozwijanie demokratycznej odpowiedzialności i przygotowanie wyborów w 2008 r.⁴⁰

Poprawa sytuacji w tym zakresie i realizacja strategii budowania pokoju w tym państwie pozostawiają jednak wiele do życzenia, przede wszystkim ze względu na ciągłą niestabilność kraju. W zasadzie Komisja Budowania Pokoju częściej musiała zajmować się zarządzaniem kryzysowym niż realizacją strategii budowania pokoju. Od zamachu stanu w kwietniu 2012 r. prace Komisji praktycznie zamarły, a finansowanie z Funduszu Budowania Pokoju zostało zawieszono⁴¹. Potwierdza to tylko tezę, że aby Komisja mogła skutecznie działać, sytuacja w danym państwie musi być w miarę stabilna (stan po konflikcie, a nie w jego trakcie).

3. Republika Środkowej Afryki (RŚA)

W liście z 6 marca 2008 r. minister spraw zagranicznych RŚA zwrócił się z prośbą do przewodniczącego Komisji Budowania Pokoju o umieszczenie jego państwa w planie prac Komisji, co stało się w lipcu 2008 r. Komisja Budowania Pokoju miała przygotować rekomendacje w takich dziedzinach, jak: organizacja i utrzymanie dialogu politycznego otwartego dla wszystkich, działania władz państwowych oraz społeczności międzynarodowej na rzecz rozwoju skutecznej, wiarygodnej i trwałej reformy sektora bezpieczeństwa narodowego i ustanowienie rządów prawa, włączając w to poszanowanie praw człowieka i dobre rządzenie we wszystkich regionach kraju⁴². Bank Światowy zobowiązał się przekazać 20 mln dolarów na rzecz budowania pokoju w RŚA. Komisja Budowania Pokoju zdołała zmobilizować dodatkowe 7,5 mln dolarów, aby wypełnić lukę w budżecie wyborczym⁴³.

W pierwszym dwuletnim przeglądzie sytuacji w RŚA z 2010 r. stwierdzono niewielki postęp w zakresie wdrażania strategii budowania pokoju. Wskazano również na pewne osiągnięcia w zakresie instytucjonalnych i legislacyjnych przygotowań do wyborów prezydenckich i parlamentarnych zaplanowanych na kwiecień 2010 r. Raport z drugiego przeglądu opublikowany w listopadzie 2011 r. wskazywał na postęp, aczkolwiek powolny, w kilku obszarach oraz na fakt, że budowanie pokoju zmierzało w dobrym kierunku⁴⁴.

³⁹ Ibidem, s. 17.

⁴⁰ Ibidem, s. 21.

⁴¹ Ibidem, s. 21. Zob. też dokumenty ze strony internetowej Komisji Budowania Pokoju: http://www.un.org/en/peacebuilding/doc_guinea-bissau.shtml (dostęp: 12.02.2014).

⁴² Ibidem, s. 22.

⁴³ Ibidem, s. 28.

⁴⁴ Ibidem, s. 25-26. Zob. też dokumenty ze strony internetowej Komisji Budowania Pokoju: http://www.un.org/en/peacebuilding/doc_car.shtml (dostęp: 12.02.2014).

Niestety, biorąc pod uwagę obecną sytuację w RŚA, trudno uznać działania Komisji za skuteczne. Kraj jest pogrążony w wojnie domowej, w której chrześcijanie walczą w muzułmanami, jednak nie jest to – jak się podkreśla – walka na tle religijnym, lecz walka o władzę⁴⁵.

Na podstawie powyższych przypadków warto zauważyć, że kompleksowe strategie budowy pokoju po konflikcie powinny zawsze zapewniać tzw. *national ownership*, czyli poczucie, że dane państwo samo bierze udział w budowie pokoju, że proces ten nie odbywa się tylko przy pomocy czy „rękoma” zewnętrznych aktorów, ale siłami własnymi danego państwa, jego instytucji społeczeństwa obywatelskiego. Należy więc w miarę możliwości uwzględniać lokalnych aktorów. J. Symonides podkreśla w tym kontekście, że „Komisja w konfiguracjach krajowych ma rozwijać współpracę i kontakty ze społeczeństwem obywatelskim. Stwarza to dodatkowe możliwości polepszenia zarówno oceny istniejących potrzeb, jak i właściwego wykorzystania środków⁴⁶. Na problem uwzględnienia lokalnych aktorów zwraca uwagę także N. C. Funk. Zauważa on, że pokój powinien być budowany przy wykorzystaniu możliwie największej ilości lokalnych materiałów i zdolności, tak aby ludność danego państwa miała poczucie własności (własności sukcesu, osiągnięć w budowaniu pokoju), satysfakcji i zdolności do budowania samodzielnie⁴⁷. Sama Komisja również podkreślała, że podstawy wzajemnych relacji między nią a państwem, którym się zajmuje, powinny być oparte na zasadzie *national ownership*⁴⁸.

VI. OCENA DZIAŁAŃ KOMISJI BUDOWANIA POKOJU

Doświadczenie wielu konfliktów zbrojnych wskazuje, że społeczeństwa państw wychodzących z konfliktów zbrojnych są różne i co za tym idzie – nie ma jednej uniwersalnej formuły odbudowy pokoju po konflikcie⁴⁹. Jak zauważa I. Šimonović, w nadchodzących latach coraz większa uwaga będzie przywiązywana do kwestii budowania pokoju po konflikcie. Jest to zarazem dobra inwestycja, gdyż równocześnie stanowi skuteczny sposób zapobiegania konfliktom oraz przyspiesza odbudowę i rozwój⁵⁰.

Po prawie ośmiu latach funkcjonowania Komisji Budowania Pokoju można pokusić się o ocenę jej dotychczasowych działań. Czy była ona skuteczna?

---

⁴⁵ Szerzej zob. J. Pawlicki, *Republika maczet: Zbrodnie w Republice Środkowoafrykańskiej*, „Newsweek” z 4 lutego 2014 r., dostępne na: <http://swiat.newsweek.pl/republika-srodkowoafrykanska-pogromy-chrzescijan-muzulmanow-newsweek,artykuly,279558,1.html> (dostęp: 20.02.2014); *Republika Środkowoafrykańska: tysiące muzułmanów uciekają z Bangi*, 2 lutego 2014 r., dostępne na: http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Republika-Srodkowoafrykanska-tysiace-muzulmanow-uciekaja-z-Bangi,wid,16391204,wiadomosc.html?ticaid=1123af&_tictsn=5 (dostęp: 20.02.2014).

⁴⁶ T. Sharpe, op. cit., s. 437.

⁴⁷ N. C. Funk, op. cit., s. 391-408 i 399.

⁴⁸ Par. 10 rez. ZO 60/180 i rez. RB 1645.

⁴⁹ I. Šimonović, op. cit., s. 262.

⁵⁰ Ibidem.

Czy jej działania wykazały, że powołanie takiego organu było wskazane, czy też jest to kolejny organ, który nie odgrywa większej roli? Czy jej funkcjonowanie to sukces czy porażka?

Prima facie mogłoby się wydawać, że powołanie Komisji było zbyteczne, gdyż w ramach ONZ działało już wiele organów bądź agend zajmujących się budowaniem pokoju, np. Rada Bezpieczeństwa ONZ, poszczególne operacje pokojowe, Departament Operacji Pokojowych, Program Rozwoju ONZ czy Departament Spraw Politycznych. Mimo to należy wyraźnie podkreślić, że Komisja Budowania Pokoju wypełniła ogromną lukę w systemie ONZ. „Na forum tej Komisji po raz pierwszy spotkali się wszyscy najważniejsi w kwestii budowania pokoju aktorzy, aby dyskutować i podejmować decyzje dotyczące długofalowych strategii budowania pokoju”⁵¹. W wyniku poprawy koordynacji i eliminacji powielania inicjatyw dotyczących przeciwdziałania konfliktom Komisja Budowania Pokoju zwiększyła skuteczność tych wysiłków i zredukowała prawdopodobieństwo ponownego wybuchu konfliktu. Nadrzędnym celem Komisji jest wzmocnienie działań danego kraju na rzecz odbudowy, co wiąże się z uniknięciem konieczności powtórzonego przeprowadzania operacji pokojowych. Niewątpliwie rola koordynatora wymaga podkreślenia, gdyż pozwoli to na skuteczniejsze wykorzystywanie i tak skromnych środków będących w dyspozycji społeczności międzynarodowej. J. Symonides słusznie podkreśla, że „istotnym *novum* jest zgromadzenie w jednym organie wszystkich głównych i niezbędnych dla budowania pokoju aktorów, i to zarówno w bliższej, jak i dalszej perspektywie”⁵². Nie bez znaczenia jest także to, że kraje pełniące funkcje przewodniczącego konfiguracji krajowych powinny utrzymywać dobre stosunki dwustronne z państwem, którym zajmuje się Komisja. Poza niezwykle ważną funkcją zapewniania środków finansowych na budowanie pokoju po konflikcie, Komisja Budowania Pokoju może działać jak *think tank*⁵³ w zakresie budowania pokoju, zbierając niezbędne doświadczenia oraz wykorzystując doświadczenie zebrane już w ramach ONZ i dzieląc się nim z państwami tego potrzebującymi, a także innymi organizacjami i organami międzynarodowymi. Z czasem ta rola niewątpliwie zyska na znaczeniu, kiedy Komisja zbierze więcej doświadczeń.

Skuteczność działania Komisji Budowania Pokoju zależy od wsparcia państw członkowskich ONZ oraz jej organów głównych, w tym zwłaszcza Rady Bezpieczeństwa. Jako organ pomocniczy zarówno Zgromadzenia Ogólnego, jak i Rady Bezpieczeństwa, w skład którego wchodzi przedstawiciele tych organów oraz Rady Gospodarczej i Społecznej, jego funkcjonowanie pozwala na całościowe i równoczesne zajęcie się wszystkimi aspektami budowania pokoju, dotychczas rozdzielonymi pomiędzy te organy. Oznacza to, że przyjęte przez konsensus stanowisko może liczyć na poparcie tych organów, w tym wszystkich stałych członków Rady Bezpieczeństwa⁵⁴. Odpowiada to w pewien sposób na przyjęte wyżej założenie o holistycznym podejściu do budowania pokoju

⁵¹ Zob. http://www.unic.un.org.pl/komisja_budowania_pokoju/pytania.php (dostęp: 12.02.2014).

⁵² J. Symonides, op. cit., s. 436.

⁵³ G. Thallinger, op. cit., s. 692.

⁵⁴ J. Symonides, op. cit., s. 437.

po konflikcie. Jego realizacja również musi być podejmowana kompleksowo, całościowo i koordynowana przez organ za to odpowiedzialny.

W kontekście działania Komisji Budowania Pokoju bardzo ważne są relacje łączące ją z Radą Bezpieczeństwa. Mimo że Rada brała udział w powołaniu do życia i ustaleniu zasad funkcjonowania Komisji, relacje między tymi dwoma organami nie są zbyt dynamiczne. Organy te współdziałały i wchodziły w interakcje w kontekście krajów, które znajdowały się w planie prac obu organów. Rada Bezpieczeństwa regularnie odnosiła się do Komisji Budowania Pokoju w swoich rezolucjach dotyczących budowania pokoju i przedłużających lub zmieniających mandat misji pokojowych. Przewodniczący Komisji był z kolei regularnie zapraszany na debaty w Radzie nad corocznym raportem Komisji⁵⁵. Należy jednak zauważyć, że przewodniczący komitetów krajowych biorą udział w debatach w Radzie Bezpieczeństwa tylko wtedy, kiedy ich państwo wchodzi w danym momencie w skład Rady.

Syntetycznie przedstawione powyżej wybrane przypadki państw, którymi zajmuje się Komisja Budowania Pokoju, również pozwalają wyciągnąć kilka wniosków w zakresie problemów i wyzwań, jakim Komisja musi stawić czoło. Sukces działania Komisji zależy od czynników, które znajdują się poza jej kontrolą, oraz od tych, które kontroluje. Wśród tych drugich można wymienić m.in.:

- zdolność poszczególnych konfiguracji krajowych do dobrego kontaktu z rządem i osiągnięcia pełnego zrozumienia i poparcia dla działań podejmowanych ze wsparciem finansowym zapewnianym przez Komisję Budowania Pokoju;

- zdolność poszczególnych konfiguracji krajowych do ustanowienia rzeczywistego kontaktu z reprezentantami społeczeństwa obywatelskiego, w tym lokalnymi organizacjami pozarządowymi;

- zdolność poszczególnych konfiguracji krajowych do włączenia i mobilizowania regionalnych i wielostronnych instytucji finansowych w działania Komisji⁵⁶.

Jak wynika z powyższego wyliczenia, wiele czynników zależnych od samej Komisji może mieć wpływ na efektywność jej działania. Jest również grupa czynników, na które wpływ ma głównie Rada Bezpieczeństwa i od których także może zależeć skuteczność działań Komisji, m.in.:

- zaangażowanie Rady Bezpieczeństwa (jeśli danym krajem zajmuje się także Rada) w formie rzeczywistych i znaczących kontaktów z przewodniczącymi komitetów krajowych;

- umieszczanie w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa na temat danych państw postanowień dostosowanych do wzmocnienia skuteczności Komisji w poszczególnych państwach;

- zachęcanie misji pokojowych ONZ w danym państwie, którym zajmuje się Komisja, do integrowania swoich prac z pracami Komisji;

- rozpatrywanie rocznego raportu Komisji Budowania Pokoju bez opóźnień (co w tej chwili zdarza się rzadko) i zapraszanie przewodniczących konfi-

⁵⁵ Special Research Report, s. 6.

⁵⁶ Ibidem, s. 33.

guracji krajowych do udziału w debatach nad raportem (nie tylko wtedy, kiedy państwo, które reprezentuje przewodniczący, wchodzi równocześnie w skład Rady Bezpieczeństwa)⁵⁷.

Od sprawnych kontaktów między Radą Bezpieczeństwa, poszczególnymi misjami pokojowymi i przewodniczącymi poszczególnych konfiguracji krajowych w dużym stopniu zależy sukces działań Komisji Budowania Pokoju. Pomimo różnych trudności w działaniach (np. trudności ze zdobywaniem wystarczającej ilości środków finansowych, brak możliwości działania *proprio motu*, charakter doradczy kompetencji) powołanie Komisji było ważnym krokiem na drodze do skutecznego budowania pokoju, a co za tym idzie – zwiększania bezpieczeństwa na świecie⁵⁸. Nie można uznać powołania tego organu za zbędne. Nawet jeśli jego decyzje mają charakter doradczy, to nie są zupełnie pozbawione mocy, zwłaszcza jeśli Rada Bezpieczeństwa podejmie na ich podstawie działania.

Odpowiadając więc na tytułowe pytanie – sukces czy porażka? – wydaje mi się, że dotychczasową działalność Komisji Budowania Pokoju można uznać za umiarkowany sukces. Można również prognozować, że rola Komisji będzie rosła i w miarę zdobywania przez nią doświadczeń sukces ten będzie coraz większy.

dr Agnieszka Szpak
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
aszpak@umk.pl

THE UN PEACE BUILDING COMMISSION – A SUCCESS OR FAILURE?

Summary

Resolving conflicts and achieving durable peace is one of the main goals of the United Nations (UN). For many years the UN has been engaged in peace building efforts. Until the creation of the Peace Building Commission in 2006, however, no part of the UN system had been directly responsible for assistance to States in the post-conflict reality or in the efforts aimed at achieving durable peace. The Peace Building Commission managed to fill in this vacuum through systematic and institutional links between peace keeping, post-conflict operations and international network of assistance as well as activities undertaken by donors, including the World Bank. The aim of this article is to present the functioning of the UN Peace Building Commission: its rules of procedure, composition and the tasks is has been given. First, the normative aspect will be delineated, followed by brief characteristics of concrete cases in which the Commission has been engaged. Based on that analysis, the question whether the work of the Commission has been a success of a failure will be examined and an attempt will be made to determine factors that condition effective work of the Peace Building Commission.

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Por. L. L. Jubilat, op. cit., s. 63.

Copyright of Journal of Law, Economics and Sociology is the property of Faculty of Law and Administration of Adam Mickiewicz University in Poznan and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.

Właścicielem praw autorskich do „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” jest Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zawartość czasopisma nie może być kopiowana, przesyłana do innych stron internetowych bądź zamieszczana na blogach bez pisemnej zgody wydawcy. Niemniej artykuły można drukować, kopiować lub przysyłać w formie elektronicznej na własny użytek.